

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 1-3 ในเขตอำเภอหนองกงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอหนองกงศรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอหนองกงศรี ที่มีสถานภาพแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดขอบเขตของการวิจัย

1. กรอบแนวคิดด้านเนื้อหา ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองกุงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546 จำนวน 12 ด้าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 42 โรงเรียน จำนวน 630 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 จำนวน 21 โรงเรียน คิดเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 315 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอหนองกุงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Type) มีทั้งหมด 12 ด้าน จำนวน 50 ข้อ โดยได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ .96

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2

2. ขออนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 นำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลของผู้ดำเนินการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ส่งตามระเบียบของทางราชการ โดยนำส่งในกล่องรับเอกสารของแต่ละโรงเรียน เพื่อขออนุญาต ขอความร่วมมือสถานศึกษาในสังกัดตอบแบบสอบถามและส่งคืนไว้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
4. ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้วยตนเองตามวัน เวลาที่นัดหมาย
5. ถ้าได้ไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยจะเป็นผู้นำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองให้ครบตามจำนวนที่กำหนด
6. ผลการรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ในการวิจัยได้จำนวน 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 315 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ปรากฏว่ามีครบสมบูรณ์ทั้ง 315 ฉบับจึงมาตรวจสอบให้คะแนนและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.0 เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอหนองกุงศรี โดยภาพรวมและรายด้าน โดยใช้สถิติ F-test ใช้ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองกุงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองกุงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.39$) ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศชาติ ($\bar{x} = 4.38$) และด้านการปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ๆ ($\bar{x} = 4.37$) ตามลำดับ

2. เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ปรากฏว่า

2.1 ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา พบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.62$) และระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก คือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.39$) และ ผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.26$)

2.2 ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา พบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.62$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.40$) และผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.26$)

2.3 ด้านการให้ความเห็นในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พบว่าทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ

ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.63$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.40$) และผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.30$)

2.4 ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา พบว่าทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.64$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.42$) และผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.38$)

2.5 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและ ได้มาตรฐาน พบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.66$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.46$) และผู้ทรงคุณวุฒิ ($\bar{x} = 4.44$) ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.44$)

2.6 ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ พบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.63$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.42$) และผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.37$)

2.7 ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา พบว่าทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.65$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.46$) และผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.40$)

2.8 ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ พบว่าทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติ

งานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.67$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ($\bar{x} = 4.48$) ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.48$) และ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.45$)

2.9 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และท้องถิ่น พบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.67$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ($\bar{x} = 4.48$) ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.48$) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.48$) และผู้แทนองค์กรชุมชน ($\bar{x} = 4.33$)

2.10 ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน พบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.63$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.40$) และผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.35$)

2.11 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควรพบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.63$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.40$) ผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.35$)

2.12 ด้านการปฏิบัติกรอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นพบว่า ทุกสถานภาพมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 สถานภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.65$) และระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 2 ลำดับแรกคือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.46$) และผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้แทนครู ($\bar{x} = 4.45$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองคูบุรี มีสถานภาพแตกต่างกัน พบว่า คณะกรรมการสถาน

ศึกษาชั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองกุศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีสถานภาพแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงาน โดยรวม สูงกว่า ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติงาน โดยรวม สูงกว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนครูมีการปฏิบัติงาน โดยรวม สูงกว่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้แทนองค์กรชุมชนมีการปฏิบัติงาน โดยรวม สูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่าและผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้แทนศิษย์เก่า มีการปฏิบัติงาน โดยรวม สูงกว่า ผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองกุศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะภายใต้กรอบแนวคิดทั้ง 12 ด้าน ดังนี้

4.1 โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรร่วมกันกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษาในระยะ 3 - 5 ปี เพื่อทราบแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน

4.2 คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการที่สามารถปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง

4.3 ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้ข้อคิดและข้อสรุปตลอดจนการให้ความเห็นชอบ

4.4 ควรกำหนดระยะเวลาในการประชุม การปฏิบัติงานและการประเมินโครงการร่วมกัน

4.5 โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรมีการประชุมสัมพันธหน่วยงานและผลการปฏิบัติงานให้ชุมชนรับทราบ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอหนองสูงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอหนองสูงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศชาติ และด้านการปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นๆ ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองสูงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดทำเอกสาร คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแจกจ่ายไปยังโรงเรียนต่างๆ และสังกัด นอกจากนั้นได้มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ แตกต่างจากผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 98-99) ที่พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2541 : 91) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตรังพบว่าระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยแตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างด้านพื้นที่และเวลา ซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญและเพิ่มบทบาทให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น โดยมีการส่งเสริมบทบาทของชุมชนและ ส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างต่อเนื่องทำให้คณะกรรมการ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสามารถเพิ่มบทบาทของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 29 มีแนวการจัดการศึกษา โดยให้โรงเรียนและชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 24 (6) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน นอกจากนั้นมาตรา 57 กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 58 จัดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนจากชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543: 4-6)

2. เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ปรากฏว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าทุกสถานภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาโดยตรง และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง จึงจำเป็นจะต้องควบคุมดูแลและจัดระเบียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ (ทรงศิลป์ ศิริบุญญา. 2544 : 15-20) นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษายังมีพื้นความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับข้อบังคับ แนวปฏิบัติว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และมีประสบการณ์ในการบริหารบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ มากกว่าสมาชิกกลุ่มอื่น ประกอบกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. 2545 : 15) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจและมีบทบาทในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิเชษฐ์ พาลี (2545 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงานสูงสุด

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองกุงศรี มีสถานภาพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวม และรายด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานโดยรวม สูงกว่า ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานภาพผู้บริหารถูกกำหนดให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 จำเป็นต้องควบคุมดูแล จัดระบบการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ เลขานุการมีหน้าที่ดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการทุกฝ่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล ดังนั้นจำเป็นต้องมีระดับการปฏิบัติงานสูงกว่าสถานภาพอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของบุญมี เชาระกำ (2542. บทคัดย่อ) ซึ่งวิจัยพบว่า ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำท้องถิ่น มีระดับการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544. บทคัดย่อ) ซึ่งวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีตำแหน่งต่างกัน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานแตกต่างกับคณะกรรมการตำแหน่งอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติมากกว่าคณะกรรมการตำแหน่งอื่น

4. จากการสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอหนองกุงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า 1) โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรร่วมกันกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาในระยะ 3 - 5 ปี เพื่อทราบแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการที่สามารถปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง 3) ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ข้อคิดและข้อสรุปตลอดจนการให้ความเห็นชอบ 4) ควรกำหนดระยะเวลาในการประชุม การปฏิบัติงานและการประเมินโครงการร่วมกัน 5) โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานและผลการปฏิบัติงานให้ชุมชนรับทราบซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรา 12 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้องค์กรชุมชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมบริหารและจัดการศึกษาโดยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจ

บริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป (กระทรวง
ศึกษาธิการ. 2543 : 15)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพัฒนาบทบาทหน้าที่
ของตนให้ดีขึ้น โดยร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้แต่ละฝ่ายสามารถปฏิบัติงาน
ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจนและต่อเนื่องมากขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานตามระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษาด้านต่างๆ ซึ่งจะส่ง
ผลดีต่อการบริหารการกำกับติดตามของสถานศึกษาต่อไป

1.3 สถานศึกษาควรมีข้อมูลของโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันให้
คณะกรรมการได้รับทราบเพื่อประกอบการพิจารณาวางแผน กำหนดนโยบายให้ถูกต้อง
เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

Rajabhat Mahasarakham University

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของ
คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป